

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Házhoz hordva:

Egész évre 18.—
Fél évre 9.—
Negyed évre 4.50
Egy óra 1.50
Egyes szám 6 fill.

Szerkesztőség:

Deák Ferencz-utca 12. sz.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA

Alapította:

GOMBOS FERENCZ

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Postán küldve:

Egész évre 24.—
Fél évre 12.—
Negyed évre 6.—
Egy óra 2.—
Egyes szám fill.

Kiadóhivatal:

Deák Ferencz-utca 12. sz.

1800 foglyot ejtettünk Északoláhországban

Görznél 475 olaszt elfogtunk. — Sikeres repülőtámadás olasz állások ellen.

Budapest, november 15. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(Hivatalos.) **Keleti harctér:** Károly főherceg vezérezredes hadseregarcvonala: Északoláhországban sikeresen folytattuk a harcot. A románok 23 tisztet, 1800 főnyi légénységet és 4 ágyut veszítettek. A keleti határterületen és a hó borította Erdős-Kárpátokban nincs különös esemény.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A cs. és kir. haderőnél nincs különös esemény.

Olasz harctér: A helyzet változatlan. Görztől keletre csapataink elfoglaltak egy olasz árkot és 5 tisztet, 475 főnyi légénységet elfogtak és 7 gépfegyvert zsákmányoltak.

Délkeleti harctér: Nincs újság.

Höfer altábornagy, a vesérkar főnökének helyettese.

Események a tengeren. Folyó hó 14-én a kora reggeli órákban egyik repülőrajunk igen sikerült támadást intézett a Ronchi-i, Vermeigliano-i és Doberdo-i ellenséges állások ellen. Egy ellenséges szárazföldi repülőgépet, amely megtámadta repülőrajunkat, elűztünk.

Hajóhadparancsnokság.

Nagy csatánnap a nyugati fronton.

A támadó csapatok ereje nagy veszteségeikkel megtört, csupán Beaucourt falut foglalták el. — Sikeres harcaink az Oláhországba vezető utak mentén.

Budapest, nov. 15. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, nov. 15. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja: A Sommetől északra a csata tovább tart. A reggeltől éjjelig tartó viaskodás november 14-ikét is a nagy harci napok közé sorozza. Az angolok atban a reményben, hogy kezdetben elért sikereiket kihasználhatják, újból nagy tömegekkel támadtak az Ancretól északra és azután több ízben Le Sars és Gueudecourt között. Bár sikerült Beaucourt falut elfoglalniok, a széles támadási arcvonalon minden más pontján nagy veszteségükkel tört meg a támadás ereje állásaink előtt. Az ellenséges rohamok elhárításánál különösen kitűnt a magdeburgi 66. számú gyalogezred és a badeni 169. számú gyalogezred, valamint a 4-ik testőr gyaloghadosztály ezredei. A franciák nagy erők harcbevételével a St. Pierre—Vaast-erdő

elfoglalására törekedtek. Támadásaik teljes kudarccal és véres veszteséggel végződtek.

Keleti harctér: Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A Narajowka keleti partján, a Foly-Krasnolesietől nyugatra rövid idővel ezelőtt elfoglalt állások ellen bősorú orosz támadások történtek, amelyeket mind visszavertünk; egy helyen ellentámadással.

Károly főherceg vezérezredes arcvonala: Károly főherceg keleti arcvonala csak csekély harci tevékenység folyt, ránk nézve eredményes erdei és hegyi harcokban, amelyek az Oláhországba vezető utak mentén folynak. A románok tegnap foglyokban 23 tisztet és 1800 főnyi légénységet, zsákmányban négy ágyut és több gépfegyvert veszítettek.

Balkán-harctér: Macken-

sen vezértábornagy hadcsoportja: A helyzet nem változott. — Bukarest várát repülőink bombázták.

Macedón-arcvonala: Monasztiri sikágon intézett heves francia támadásokkal szemben a bolgár csapatok, köztük Öfelségének a császárnak Balkanski-ezrede rendületlenül helyt állottak. A Cserna-hajlásban sikerült az ellenségnek néhány magaslatot elfoglalnia. Abból a célból, hogy a völgyben fekvő állások ellen az oldaltámadást kikerüljük, védővonalunkat ott visszahelyeztük.

Ludendorff,
első főszállás-mester.

Az antant sikertelen erőfeszítései. Minden fronton kudarcot vallottak. — Romániában sorozzák a 17 éveseket.

Bécs, nov. 15.

Az antant minden harctéren kiejtette kezéből a kezdeményezés jogát. Az oroszokat fönkretek baráta. Románia beavatkozása mitsem használt az antant ügyének, ellenkezőleg annál többet ártott. Az oroszok kénytelenek elvérezni, hogy késleltessék Románia agóniáját. Tekintélyes erőket vonnak el a galíciai, wolhyniai és kaukázusi harcterekről, hogy segítsenek Románián, amely már a tizenhétéveseket is besorozza.

Az olaszok tehermentesítő offenzívája és Trieszt elérésének vágya teljes kudarcot vallott. A legutóbbi offenzívában harcbevett ötven olasz dandárnak csaknem hetven százaléka vérzett el. A macedóniai fronton is a lehető legkedvezőbb a helyzetünk. A Monasztirért vívott eddigi harcokban hetvenezer főből álló szerb seregnek csaknem fele odaveszett. — Dobrudzsában minden kísérletük, hogy kivívott sikerünket letompítsák, eredménytelen maradt.

Az antant egyetlen reménye a most alakítandó venizelista köztársaság, a honnan kényszersorozás útján fogják megkísérelni a pótkeretek kitöltését, hogy ezekkel azután végső csapást próbáljanak megkísérelni a központi hatalmak ellen.

A lengyel-kérdést csak a központiak oldhatják meg.

„Proklamációkkal nem lehet visszafoglalni Lengyelországot”.

Rotterdam, nov. 15.

Pétervárról jelentik: Miljukov, a kadet-párt elnöke kifejti a „Rjecs”-ben,

hogya a lengyel kérdést csak az oldhatja meg, akinek kezében van Lengyelország. A központiak csak úgy alakíthatták meg a lengyel királyságot, hogy biztosak voltak abban, hogy blamázs nem éri őket és az oroszok nem veszik vissza tőlük az elvesztett lengyel részeket. **Ha Oroszország változtatni akar a békekötés előtt ezen az állapoton, ezt semmiféle proklamációval nem viheti keresztül. Minden kimondott szó, vagy leírt betű szentelt víz a tett ereje nélkül.** Egyetlen orvosság volna: visszafoglalni Lengyelországot. A dumának lesz a feladata megtudni, hogy számíthatunk-e erre, azaz számíthatunk-e Lengyelországra.

Nem lehet szó új erdélyi betörésről.

Arz tábornok nyilatkozata.

Budapest, nov. 15.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Arz tábornok egy újságíró kérdéseire a következőket mondotta:

— Hadseregem tulnyomó része magyar népfölkelőkből és német csapattestekből áll. A magyar katonákat már két év óta ismerem és az erdélyi hadjárat csak megerősítette azt a meggyőződésemet, hogy ezek a csapatok a képzelhető legjobbak. A román hadsereget nem szabad lebecsülni. A román katonák viszonylag jól harcolnak és éppenséggel nem kísérték ellenfelek. — Katonai helyzetünk Erdély határain fényes. Csak a románokat kell megkérdezni, van-e reménységük, hogy másodszor behatolnak Erdélybe? Erre nincs reményük, de nem is lehet. Otthon a hazában és szövetségeseinknél nyugodtak lehetnek az emberek. Aggódásukra semmi ok nincs. Az Erdélyt védelmező tisztek és katonák bizakodva néznek a jövőbe. A közvélemény is nyugodt lehet.

Wilson nemzetközi tanácskozást hív össze a békére.

Rotterdam, nov. 15.

Wilsonnak azt a tervét, hogy néhány hónapon belül békeakciót tervez, kísérleti ballonnak tekintik, amellyel a közhangulatot akarják kikémleni. Az „Evening Post” lehetségesnek tartja, hogy Wilson már a tél folyamán megindítja a béke-mozgalmat. Wilson — hír szerint — a legelső alkalmat is felhasználja arra, hogy felajánlja szolgálatait. Hogy rövidebbé tegye, a háborút fel fogja szüntetni a hadviselőket; küldjenek megbízottakat a tanácskozásra, amelyen megállapítanak, mik a béke minimális feltételei. Amerikában abban bíznak, hogyha minden hadviselő elküldi megbízottait, lehetetlen, hogy meg ne állapodjanak olyan fegyverszünetben, amelyet később a becsületes béke megállapítása követhet. Ezt a nemzetközi tanácskozást Wilson már a legközelebbi időre szeretné összehívni s reméli, hogy a kezdeményező lépést azantant rokonszenvvel fogja fogadni.

Az amerikai hadiszerszállítás.

Páris, nov. 15.

A „Gaulois” jelenti: Amerika eddig 8 milliárd értékű hadiszeret szállított az antantnak.

Sikereink az oroszok ellen.

Wolff-jelentés a Narajowka-menti harcokról. — Kövess vezérezredes győzelme Erdélyben, a Tölgyes-szakaszon.

Berlin, nov. 15.

A Wolff-ügynökség jelenti: A Narajowka mentén, Lipnica-Dolnánál e hó 11-én lefolyt harcok az oroszokra igen veszteséggel teljesek voltak. Az orosz tüzéség elkeseredett tüzelése után délután megindult a roham. De az oroszok nem juthattak el a német állásokig; támadásuk összeomlott.

Erre következett a németek ellentámadása, amelyben elvették az oroszoktól három egymás mögött fekvő s emeletszerűen kiépített sáncművet. A német rohamoszlopok meggyőződhetek aknavetőik megsemmisítő hatásáról: a legerősebb fedezéket is rommá lötték. A németek új állásainak domináló kilövése van.

Az oroszok Bistricioránál a Kövess-hadsereg szárnyának a tölgyesi szakaszon, a békási szoros ellen való előrenyomulását akarták megakadályozni, de a tervezett tehermentesítő lökés már a megindulásnál megfeneklett, sőt az oroszok saját vonalaikat sem tarthatták meg, mert a Bistriciorán kívül az 1335 méter magas Bica Arsuilort is elvesztették, amely az oroszok eredeti vonala mögött 5 kilométernyire volt.

Francia lapok a kancellár beszédéről.

Páris, nov. 15.

Az Havas-ügynökség a következő kommunikét teszi közzé: A párisi lapok a kancellár legutóbbi beszédében főképpen a kancellárnak azon való fardozását emelik ki, hogy a háborúról való felelősséget Németországról elhárítsa. A lapok meg vannak győződve arról, hogy a kancellár erről senkit sem fog tud meggyőzni. A világ összes beszédei sem volnának képesek a császárról és a kancellárról ezt a felelősséget lemosni. Semmi sem homályosítja el azt az igazságot, hogy Németország akarta a háborút, mozgósított és támadott, hogy a támadó előnyeit magának biztosítsa.

Romániában sorozzák a 17 éveseket.

Zürich, nov. 15.

Királyi rendelet alapján **most kezdik meg Romániában a tizenhét-tizennyolc évesek sorozását.** Ennek következtében a felsőkereskedelmi iskolákat és az egyetemet az idén már meg sem nyitják. Azokat az ifjakat, akik katonai szolgálatra alkalmatlanok, a Vöröskereszt és a munició szállítás szolgálatába osztják be. Valamennyi iskolát, internátust és fiú nevelő intézetet a háboru alatt kórházzá alakítják át.

A „Deutschland” rakománya.

Rotterdam, nov. 15.

Bridgeportból jelentik: Connecticut állam vámigazgatósága közli, hogy annak az árunak a vámértéke, amelyet a „Deutschland” Amerikába hozott, körülbelül **tíz millió dollár, vagyis hetven millió korona.** A rakomány között szerepel egy millió dollár értékű arcfesték készítésére szolgáló vegyszer, ezenkívül a „Deutschland” csekélyebb értékű drágakövet is vitt Amerikába.

A Macedón-fronton véres veszteségeket szenvedett az ellenség.

Bolgár hivatalos jelentés.

Szófia, nov. 15.

A bolgár vezérkar jelenti tizenötödikén:

Macedón-front: A monasztiri síkságon levő állásaink egész nap igen heves ellenséges tűz alatt állottak. Különösen a vasutól keletre az ellenség erőteljes támadásai csapataink makacs ellenállásán megheiusultak. **Amaz ellenséges csapatokat, amelyek néhány ponton behatoltak állásainkba, megsemmisítettük. Csupán az egyik zászlóaljunk frontján négyszáznál több ellenséges holttestet számláltunk meg.** A Csernahajlásban élénk harcok. Német és bolgár csapatok Tepavitzi és Cseghel falvaktól északra fekvő állásaikba visszavonultak. — A többi frontokon gyenge tűzharc.

Román-front: A Duna mentén ágyulások. Tutrakánál, Szilisztriánál és Dobrudzsában a helyzet változatlan.

Német buvárhajók az amerikai vizeken.

Budapest, nov. 15.

Londonból jelentik: A „Daily Mail” szerint az „U. 48.” és „U. 61.” számú német tengeralattjárók még Amerika kanadai vizein vannak.

Radoszlavov szerint a háboru hosszu ideig tart még.

Bécs, nov. 15.

A „Neue Freie Presse” beszélgetést közöl, amelyet Radoszlavov bolgár miniszterelnök folytatott Wiegand Károllyal, az amerikai „United Press” tudósítójával.

A miniszterelnök érthetetlennek mondja, hogy **Oroszország nem látja be, hogy a Balkánon a célját, a Dardanellákat és Konstantinápolyt ebben a háboruban már el nem érheti, hiába áldoz fel sok százezer embert.** Radoszlavov megoldottnak tartja a Balkán-kérdést, mert Szerbia sohasem foglalhatja magában Macedóniát, amely most már Bulgáriáé marad.

Radoszlavov ezután nyomatékosan beszélt a központi hatalmak és szövetségeseinek megingathatatlan összetartásáról. Bulgária kívánja a békét, mint minden békeszerető nép, de azért **a háboru még bizonytalan hosszu ideig fog tartani.** Bulgária békét csakis szövetségeseivel egyetértőleg fog kötni.

Radoszlavov kifejezte meglepetését, hogy Amerika oly keveset tett azért, hogy a világot ismét megajándékozza a békével. Ettől a csodálatos nemzettől és nagy békeszerető néptől erősebb törekvést várt Európa észretérítésében.

A lengyel függetlenség proklamálásának hatása Oroszországban.

Stockholm, nov. 15.

Péterváron közös tanácskozásokat tartottak a дума lengyel tagjai és a birodalmi tanács lengyel csoportja. A ruszofil lengyelek arra a következtetésre jutottak, hogy Lengyelország elveszett, hacsak a szövetségesek a maguk részéről nem bocsátanak ki manifesztumot. A szövetséges nagykövetek is órák hosszat tartó tanácskozást folytattak Péterváron Stürmerrel, amelyen a lengyel-ügyet vitatták meg,

zonban semmiféle pozitív határozatot nem hoztak.

A cár proklamációját akar kiadni Lengyelország ügyében.

Rotterdam, nov. 15.

A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: A cár egy a lengyel-kérdésben kiadandó proklamáció felől tanácskozott türmer miniszterelnökkel.

Egy görög hajó elsüllyesztésének cáfolata.

Berlin, nov. 15.

A Wolff-ügynökség jelenti: Illetékes elyről azt jelentik, hogy az „Angelika” nevű görög gőzöst a Földközi-tengeren nem német buvárhajó süllyesztette el.

A дума megnyitása.

Pétervár, nov. 15.

A dumát ünnepélyes Tedeum után kabinet tagjainak jelenlétében megnyitották.

Francia jelentés a macedóniai harcokról.

Genf, nov. 15.

A francia vezérkar hivatalos jelentése közli: Keleti hadsereg: E hó 13-án a gyalogság munkája szünetelt. A tüzérségi harc a Csernopolyótól a Presba tavaig nagyon élénk maradt. Francia és szerb csapatok e hó 10., 11. és 12-én vívott harcokban elvettek az ellenségtől 15 ágyut — köztük 8 nehéz ágyut —, 21 muniációs kocsit, fegyvert, gránátot és más anyagot. A foglyok száma ezidőszámtól 1447 ember.

Az antant legsúlyosabb problémája.

Zürich, nov. 15.

Az „Italia” katonai munkatársa kifejti, hogy a központi hatalmak most készülnek a támadásra Románia ellen. Hogyha Mackensen befejezte előkészületeit, oly erőteljes akcióba kezdek, amely az antanthatalmakat a háború kitörése óta a legsúlyosabb probléma elé állítja.

A macedóniai hadműveletek nehézségei.

Pétervár, nov. 15.

A „Ruskoje Vjedomoszt” Szalonikiből azt jelenti, hogy a Macedón-fronton a hetek óta tartó esőzés az amúgy is rossz utvonalatok teljesen járhatatlanná tette. Még a legügyesebb hadműveleteket is lehetetlenné teszi az időjárás. A tren és muniópótlás lehetetlen nehézségbe ütközik, malária, dírantéria pusztítja a csapatokat.

Eibocsátott román főtisztek.

Pétervár, nov. 15.

Az „Odeszkij Lisztok” híradása szerint a román hadsereg újjászervezését teljesen befejezték. A tisztkart is átszervezték. Ezred- és dandárparancsnokokul francia tiszteket neveztek ki. Eddig 57 magasrangú román tisztet mentettek fel állásuktól tehetetlenségük miatt.

Németország és Norvégia megegyezése.

Berlin, nov. 15.

A „Neues Wiener Journal”-nak jelentik Kopenhágából: Itteni antantbarát körökben az az egyelőre ellenőrizhetetlen hír kapott lábra, hogy a Berlinbe küldött norvég választójegyzék hangsúlyozza, hogy Norvégia szilárdan ki akar tartani a semlegesség mellett, de kénytelen a buvárhajók norvég vizeken való operációinak betiltásánál, mint jogos ténynél, megmaradni. A tilalom inkább biztonsági intézkedés, de nem irányul valamely meghatározott nagyhatalom ellen.

A дума lengyel tagjainak állásfoglalása.

Varsó, nov. 15.

Egyik itteni lap közli Lempičky дума-képviselő levelét, amelyben kijelenti, hogy képviselői mandátumát leteszi, mert abban a pillanatban, amikor Lengyelország függetlensége kihirdetett, megszűnt az értelme annak, hogy a lengyelek tagjai maradjanak az orosz dumának.

LEGUJABB

Burián báró tanácskozása a birodalmi kancellárral.

Berlin, nov. 15.

Burián külügyminiszter megérkezése után a birodalmi kancellárhoz ment, akivel politikai folyó ügyeket tárgyaltak meg. A tanácskozásokat reggeli után folytatták. Este Hohenlohe herceg nagykövetségünkél ebéd volt, amelyen résztvettek Buriánon kívül a kancellár, Jagow és Zimmermann államtitkárok is.

A szultán trónbeszéde.

Konstantinápoly, nov. 15.

A parlamentet tizennegyedikén délután a kormány, udvari és állami méltóságok és a német nagykövet jelenlétében a szultán trónbeszéddel nyitotta meg. A trónbeszéd rámutatott a török hadseregnek a Dardaneliáknál, Kutelamaránál és Perzsiában elért sikereire, ahol felszabadították Kermansáht, Hamadant és Teherántig nyomultak előre. Megemlíti az antant szalonikii kudarcát, kiterjeszkedett Romániának a háborúba való beavatkozására, amely azonban máris nagy vereséget szenvedett.

A trónbeszéd megemlékezett a Dobrudzsában és Galiciában győzelmesen harcoló török csapatokról s rámutatott a szövetségesekhez való politikai összeköttetés fokozódó erősödésére. Végül kijelenti, hogy közös politikánk az, hogy az ellenséggel szemben kitartsunk s egymást kölcsönösen segítsük mindaddig, amíg a győzelmes békét nem vívtuk ki.

A német bécsi nagykövet meghalt.

Bécs, nov. 15.

Tschirssky gróf bécsi német nagykövet, aki néhány hét előtt megbetegedett, majd megoperáltatta magát, délután meghalt.

Bécs, nov. 15.

Tschirssky gróf 14 nap előtt megoperáltatta magát. Az operáció sikerült, a betegség lefolyása teljes sikert ígért. Teljesen váratlanul ma délután érduulás állott be, melynek folytán a nagykövet délután 5 órakor meghalt. Halála a német nagykövetségen a legnagyobb megdöbbenést keltette. A halál hírének nyomban közölték Montenuovo herceg főudvarmesterrel, aki viszont királyunknak tett jelentést. A német császárt szintén nyomban értesítették a gyászhirről.

Grey válasza Amerika jegyzékére.

Budapest, nov. 15.

A fekete-lista ügyében Amerikának Angliához intézett jegyzékére Grey kijelenti, hogy a rendszabályokon nem kíván változtatni, mert még hosszú és nehéz harc előtt állunk, amely kényszeríti Angliát minden fegyver felhasználására.

A miniszterelnök erdélyi körúljá

(Saját tud.) Az erdélyi háború következtében a hajlékából kiűldözött lakosság megkezdte a visszavándorlást, sok helyütt feldúlt, üszkös romok fogadták, az életrevaló, derék székely nép energiája, szorgalma azonban új életet teremtetett a romok fölött. El sem felejték még az utolsó percben elrendelt kiűrités szomorú következményeit, de dolgos két kezük máris munkához látott, hogy az oláh dúlások rettetettségét eltüntessék.

Élénken él még emlékezetünkben a menekült seregek keserű és tragikus felvonulása. Bizony nagyon sokszor tanács nélkül, utbaigázító szó nélkül indultak utnak, értékeiket utközben hullatták el s keserű panasz-szavak estek meg, hogy nem maradt idejük vagyoni biztonságba helyezésére. Amit akkor hiába vártak, az most megtörtént: Tisza István gróf miniszterelnök Sándor János belügyminiszter társaságában körutra indult a felszabadult vidékeken. A körút első stációja Marosvásárhely és Marostordamegye volt. Egy marosvásárhelyi jelentés a következőket mondja el ott időzésük eseményeiről:

Vasárnap kora reggel érkeztek Marosvásárhelyre székelyföldi körutjukban gróf Tisza István miniszterelnök és Sándor János belügyminiszter. A miniszterelnöki különvonat pontban 7 órakor robogott be az állomásra. A miniszterelnök és belügyminiszter a városházára hajtottak, ahol először a város és a vármegye főispánjainak jelentését fogadták Marosvásárhely és Marostordának az oláh betörés alatti állapotáról, majd Betegh Miklós erdélyi kormánybiztossal, gr. Teleki Artúrral a visszatelepítésről folytatott a miniszterelnök és belügyminiszter fontos megbeszéléseket.

Bodó Sándor főügyész, Udvarhelyi Dezső vezetőügyész és Koncwald Endre törvényszéki elnök a kiűritett területen működő bíróságok és ügyészi hivatalokról tettek jelentést. Drexler Béla miniszteri titkár, a földművelésügyi miniszteri kirendeltség marosvásárhelyi vezetője a közlekedés és a gazdasági viszonyokról referált és a miniszterelnök elismerését fejezte ki Drexler titkárnak afelett, hogy a közlekedés terén minden lehetőséget elkövettek.

Bernády főispán feltárta a nehézségeket, melyek Marosvásárhely liszt-ellátása körül mutatkoznak. A miniszterelnök kiállításba helyezte, hogy minden lehetőséget el fog követni, hogy Marosvásárhely megfelelő lisztet kapjon.

Ugyancsak Bernády főispán terjesztette elő Szalmágy Gyula Kereskedő Társulati elnök kérését a szállítási mizériák orvoslása tárgyában. A miniszterelnök kijelentette, hogy a lehetőség szerint a mizériák orvosoltatni fognak.

A miniszterelnök és belügyminiszter behatóan érdeklődtek a menekültek elhelyezése felől és Bernády főispántól a menekültek közt fellépett járványokról is részletes felvilágosítást kértek.

Hints Elek dr. állami kórházigazgatóval a belügyminiszter a kórházépítéssel is referált és kedvező ígéretet tett a kórházteleknek a város kérelme szerinti kiegészítése tárgyában.

A miniszterelnök és belügyminiszternek Szász József főispán és Köllő Ignác alispán tettek jelentést a megyei állapotokról, utánuk pedig Reicher Aladár, Kelemen Béla főszolgabíró és Schiffbauer Hugó szászrégeni a polgármester. Ugy a miniszterelnök, mint a belügyminiszter elismerésüket nyilvánították a közigazgatás munkássága felett.

A városházán egybegyűlt hatóságok fejével folytatott megbeszélés és Betegh Miklós kormánybiztossal folytatott rövid tanácskozás után a miniszterek búcsút vettek és autómobilra ülve, 9 órakor elindultak a vármegye bejárására, — a kormánybiztos, továbbá a vármegye főispánja és alispánja kíséretében, akik egész Marostorda határáig követték őket.

A miniszterelnök és belügyminiszter Székelytompá, Nyárádszereda, Magyarós, Sónárad, Szováta községekben hosszabb-rövidebb ideig időzve, mindenhol kihallgatták az előjáróság és vezető emberek panaszait és mindenhol beszél-

getésbe elegyedtek a csakhamar körük csoportosuló székely néppel.

A sóváradai székelyek részletesen elmondták az oláhok ottani vérengzéseit is.

Gróf Tisza István ezután a következőket mondotta:

— Borzasztó dolog, de hát ez a háború, ezt nem lehetett elkerülni, csak el ne csüggedjenek, mert mindent, amit csak lehet, elkövetünk az ellenségtől szenvedett falvakért.

A székelyek elpanaszolták, hogy milyen nehéz a menekültek visszatérése, mire Sándor János belügyminiszter kijelentette, hogy sürgősen intézkedett elegendő vonatok beállításáról azok számára, akik Szabolcsból saját szekerükön nem jöhetnek.

Sóváradon egy Tóth Mártonné nevű öreg asszony, akinek hat fia küzd a harcban, arra kérte a minisztereket, hogy legalább egyik fiát engedjék haza. A miniszterelnök utasította Patrubby főszolgabíró, hogy egyik Tóth-fiu szabadságolása, illetve felmentése iránt egyenesen hozzá adjon be kérést.

A vármegye főispánja és alispánja Szovátaig kísérték őket, ahonnan Betegh Miklós kormánybíróval Udvarhely felé vették útjukat.

Aki szemtanúja volt a lengyel királyság proklamálásának.

Ezrével jelentkezték a lengyel önkéntesek.

(Saját tud.) Szombaton Kolozsvárra érkezett Varsóból egyik szemtanúja az önálló lengyel királyság proklamációjának, ennek a világtörténelmi nevezetességű ünnepnek. Az egész világ sajtója hosszú tudósításokban számolt be ennek a ragyogó napnak lefolyásáról, azonban egy igen fontos és különösen az antant-hazugságokkal szemben nagyjelentőségű momentumról még nem értesült a nyilvánosság. Ennek a momentumnak talán nagyobb jelentősége van, az egész történelmi konstelláció kialakulásának megvalósítására talán több fényt vet, mint száz és száz politikai ujságciikk.

— Az ünnepség — mondotta a honvédhadnagy — a főkormányzóság palotája előtti nagy téren játszódott le. Gyönyörű szép őszi nap volt és a színpompás nemzeti viselet feledhetetlen hatással volt mindenre. Beláthatatlan tömeg állta körül azt az emelvényt, amelyről Baseler tábornok, főkormányzó előbb beszédet tartott, majd pedig felolvasta a már ismeretes proklamációt. Német és osztrák-magyar tiszték, legfőbb tisztviselők óriási tömegben, a papok, minden felekezetnek a lelkésze és Varsónak ugyiszólván kiesinyje és nagyja ujongott és örült, mikor a világtörténelem márványtáblájára kerülő szavak elhangzottak. Körülbelül háromnegyed óra hosszáig tartott az ünnepélynek ez a része, de Varsó aznap egy pillanatra sem szakította meg az ünneplést.

— Miután a főkormányzó ugyanis visszatért a kíséretével palotájába és a tömeg szétoszlott, azt hittük mindnyájan, hogy estig, a Bristol-szállodába rendezett szőáré kezdeteig csak éppen az utcák lesznek színesebbek, zajosabbak, hangosabbak, de valami nevezetesebb esemény nem történik. Nem így volt. Mindenél meglepőbb és öröndetesebb dolgok szemtanúi lehettünk. Mintegy varázsszóra, délfele megindult egy áradat, amely feltartóztatlanul hömpölygött a kormányzó palotájához az egész nap folyamán. *Ezer és ezer lengyel férfi, fiatal és középkorú, de öregebb is, jött szakadatlan sorban és jelentkezett és kérte, hogy vegyék fel őt a megalakítandó lengyel hadseregbe és engedjék meg, hogy önként lelépessen.*

— Ha magam nem láttam volna, sohasem hinném el, hogy vannak érzések, amelyek sirásra fakasztják a legfegyelmesebb, a legintelligensebb embert is. Láttam, hogy zokogtak az öröm terhe alatt magasállású, nagyhiű lengyel urak, akik Varsóban élő bajtársaim állítása szerint a legelőkelőbb szerepet játszottak a lengyel főváros életében. Láttam, hogy minden felszólítás nélkül, valóságos tolokodtak az

emberek, hogy hazájuk szabadságáért most már a maguk kardját ronthassák ki, nem kellett szónoklás, nem kellett biztatás, sőt a hivatalos fórumok minden számításán kívül esett ez a fellelkesülés, mert vasárnap még szó sem volt arról, hogy a lengyel hadseregbe toborozzák az embereket, de azért jöttek végelláthatatlan sorban, mint ahogy az igazi szabadságharcok idején ez történni szokott a történetírók leírása szerint.

— A Bristol-szállodában lezajlott estélyen ez a nagy szenzáció alkotta a beszélgetés kizárólagos tárgyát és bizonyára ennek az egész országban tapasztalható önkéntes jelentkezésnek része van benne, hogy a lengyel hadsereg megalkotására készült proklamáció az önálló királyságot életre hívó kiáltvány után közvetlen néhány napra megjelent.

Látogatás Svärdström Valborgnál

A lekottázott magyar szerep. Svärdström a magyarokról.

— Az „Ujság” tudósítójától. —

A „New-York”-szálloda második emeletén egy utcára nyíló szobában, a 22-ösben lakik a tüneményes svéd művésznő, a kolozsvári színház vendége. Még hatása alatt állottam Svärdström asszony tegnapi szereplésének, még fülemben csengtek a magyar mondatok, amit tegnapelőtt este tökéletes magyarsággal, értelmesen, jól hangsúlyozva ejtett ki a nagy művésznő és ezért magyarul üdvözöltem:

— Kezét csókolom, művésznő!

Azután még sokáig beszéltem magyarul, beszéltem a tegnapi esti nagy sikeréről, hogy a kolozsvári közönség milyen hálával honorálja az ő művészetét és különösen azt az energiát, amellyel olyan jól megtanulta a mi nyelvünket.

Valborg asszony itt németül közbe szólt:

— Kissé zavarban vagyok, de ki kell jelentenem, hogy én nagyon keveset értem abból, amit itt az előbb magyarul mondott. Én ugyanis magyarul mindössze csak a szerepemet tudom, többet nem.

Öszintén szólott, én vártam a művésznőnek a közbeszólását, de nem tudtam ellentállani annak a kísértésnek, hogy a színpadon magyarul kitűnően beszélő svéd asszonnyal próbát tegyek, hogy vajjon a színpad határán kívül hogy ejti ki a magyar szavakat. Sehogy. Svärdström Valborg nem tud magyarul s csak az ő nagy energiája és művészete volt szükséges ahhoz, hogy ilyen sikeresen tudjon megbirkózni egy idegen nyelv ezernyi akadályával.

— Én nagyon szeretem a magyarokat — mondja —, különösen pedig Kolozsvárt, ahova eljönni nekem ünnepet jelent, sajnos azonban magyarul nem volt alkalmam megtanulni.

— Hogy tudta meg tanulni művésznő azt a hosszú magyar szöveget?

— Ez úgy történt, hogy mikor a „Három a kis lány” elindult hódító útjára, én Hamburgban, az ottani osztrák-magyar konzulatus egy magasrangú tisztviselőjével, Rókey urral arról beszéltem, hogy szeretném a Médi szerepét magyar színpadon lejátszani.

— Magyarul? — kérdezte Rókey.

— Igen — feleltem. Rókey erre mosolygott és kijelentette, hogy az lehetetlenség. A „Mignon”-t — azt mondja — megtanulhattam magyarul, mert azt csak énekelni kell, de a Médi szerepe az más, ott beszélni kell s a magyar mondatokat úgy megtanulni, hogy azoknak a színpadon való kiejtésében ne legyen valami hatásrontó komikum — lehetetlenség.

— Meglátjuk, mondtam és azonnal írtam a Vigszínház igazgatóságának, amely elküldte a magyar szöveget. Hozzá kezdtem tanulni és három hét alatt már kívülről tudtam minden szót. Akkor Budapestre utaztam, ahol Bárdi Ödönnel, a Vigszínház tagjával hozzá kezdtem tanulni a szöveg kiejtését. Egy hétig naponként három órát dolgoztunk. Bárdi lekottázta nekem minden szónak, minden mondatnak a hangsúlyát, azonkívül figyeltem az ő hangsúlyozását

s talán tulságossá felelt zenei érzékemmel egy hét alatt sikerült a szavak rendes hangsúlyozását elsajátítanom. Természetesen, minden egyes szónak tudom a tökéletes értelmét és körülbelül értek minden szót, amit a partnerem mond, mert csak így tudtam elérni, hogy a partnerem beszédéből kivegyem a végszót, amely után én következem.

— Szóval, a művésznő mégis tud magyarul!

Mosolygott:

— Hogyne, sokat értek, de ezt még nem lehet tudásnak nevezni.

Az asztalon a „Traviata” hangjegyei heverték, az esti előadásra készült a művésznő.

— Alig merek ezekre a hangjegyekre nézni, félek, hogy ma este felsülök. Már kétféle évek nem játszottam a „Traviatát”. Boldog volnék, ha az opera olyan könnyen menne mint a „Három a kis lány”. Mondhatom, ennek az operettnak a kolozsvári előadása nívó tekintetben egy helyen áll a Vigszínház előadásával és azt is megírhatja, hogy sokkal szebb, sokkal jobb volt, mint akármelyik németországi előadás, amelyeket csak láttam.

— Ha megengedi művésznő, beszéljünk valamit a politikáról. Mint, aki messzeföldről jött, talán tud valami érdekeset mondani.

Svärdström Valborg vidám arca, öröklő mosolygó kék szeme most mintha komollyá, talán szomorúvá vált volna:

— Sok — mondta, — nagyon sok már ez a háború. Én is csak annyit értek a dologhoz, mint más asszony itt, vagy Németországban, vagy akárhol: a szívem fájult bele és vágyom a végét. Talán elmondhatnám még, hogy Hamburgban, ahol élek és az egész Németországban mindenki hisz és bizik a győzelemben. Az élet bizony megnehezült Németországban, de az emberek türik a sorukat, mert tudják, hogy ez az ára a győzelemnek.

— És a svédek?

— Svédországban csak egyszer voltam a háború alatt. A svédek szimpátiája — ezt merem állítani — teljesen a központi hatalmak oldalán van. Az anyámtól gyakran kapok levelet és ezek a levelek híven beszámolnak arról a hangulatról, amely Svédországban uralkodik. Svédországban is éppen úgy kívánják a háború végét, mint mi.

Egy kitétt gyermek története.

Keresik az eltűnt anyát.

(Saját tud.) Azok között a sablonos bűncselekmények között, amik a háború alatt a kolozsvári nyomozó hatóságokat foglalkoztatták, motivumaiban érthető s többé-kevésbé szimpatikus az az eset, amiben a kolozsvári rendőrség már hetekkel ezelőtt megkezdte a nyomozást s ami ezideig még semmi eredményre nem vezetett. Egy bűnös anya áll az eset középpontjában, aki minden bizonnyal meg akart szabadulni tiltott szerelmének gyümölcsétől s mivel nem volt elegendő lelkiereje ahhoz, hogy az ártatlan csöppséget elpusztítsa, gyermekét büntetőjogi meghatározás szerint: kitétte. Ugy, hogy annak semmi bántódása nem esett, sőt gondos kezébe került.

E hó elején, november 2-án történt, hogy a Monostori-ut 207. szám alatt lakó Rozsnyai Jánosnéhoz a kora délutáni órákban beállított egy elég rendes öltözetű, jó módúnak látszó fiatal parasztasszony. Karján egy pár hetes csecsemőt szorongatott, aki boldogan szundikált jó meleg takarójában. A fiatal asszony engedelmét kért, hogy a szobában megpihenhessen, mert, mint mondotta, messze utról jött s nagyon ki van fáradva. Rozsnyainé a fiatal asszonyt szívesen fogadta s mikor beszélgetésbe eredt, sirva panaszkolta el, hogy férjét a kolozsvári állomásról most viszik a harcra. Elindulása előtt még egyszer akarta látni s azért, mivel szekeret nem kapott, gyalog volt kénytelen gyermekeivel együtt bejönni Kolozsvárra. Később,

fáradtságát hozva fel okul, arra kérte Rozsnyainét, hogy amíg ő az állomásra kimegy, vegye gondjaiba a csecsemőt. Csak pár órát leszek távol — mondotta —, addig ügyeljen rá, szívesen megfizetek érte. Az anya kérését Rozsnyainé, bár neki is nagy elfoglaltsága volt, nem tudta megtagadni. Vállalkozott az ideiglenes anyai szerepre, mire a fiatal asszony, látszólag megkönnyebbülve, boldogan eltávozott.

Délután két óra lehetett, mikor az ismeretlen asszony, akinek Rozsnyainé még a nevét is elfeledte megkérdezni, eltávozott. Ezután az órák gyorsan teltek. A pár percből órák lettek. Öt óra, hat óra is elmúlt s a gyermek anyja nem volt sehol. Közben Rozsnyainé a síró gyermeket tejjel jölkeltatta s az jóízűen elaludt s csak 9 óra felé ébredt fel, de a gyermek anyja még mindig nem tért vissza. Az idő már késő estére járt, amikor Rozsnyainé, rosszat sejtve, a kis fiút kibonylta. A ruhája közül egy levél esett a földre. Egy közönséges levélpapíron, tintaceruzával írva, román nyelven a következő sorok állottak:

Drága asszonyom! Gyengének érzem magam arra, hogy ezt a kis gyermeket felneveljem. Kérem viselje gondját, mert én nem fogok többé visszatérni. Keresztelje meg s legyen a neve Pop János.

Egy szerencsétlen anya.

Rozsnyainé az adoptálás e szokatlan formáján meglepődött, de a betolakodott kis jövevényt másnapig, mint az anyja úgy ápolta s másnap bevitte a rendőrségre, ahonnan még aznap beszállították az állami gyermekmenhelyre, egyben pedig megindították a nyomozást a bűnös anya kilétének megállapítására. A nyomozás ezideig nem vezetett eredményre. Megkereste a rendőrség a szomszédos községek elöljáróságát, hogy saját területükön vezessék be a nyomozást, de a megkeresésekre semmi válasz nem érkezett. Pedig az anyára már sürgős szükség lenne. A gyermekmenhely igazgatósága a rendőrségnél reklamálja az eltűnt anyát, hogy menjen be a menhelybe s saját tejével táplálja a különben szépen fejlődő hadi állampolgárt.

HIREK

— (Fülöpp altábornagy kitüntetése.) A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a király Fülöpp Arthur altábornagynak, az ellenség előtt tanúsított eredményteljes magatartása elismerésül a Lipót-rend hadi disztingált lovagkeresztjét díjmentesen adományozta s megengedte, hogy a német császár által adományozott porosz királyi másodosztályú vaskeresztet elfogadja és viselje. Fülöpp altábornagy a háború ideje alatt több ízben tartózkodott Kolozsvárt s legutóbb is a honvéd kerületi parancsnokságnál teljesített szolgálatot. A Macsua első foglalatásának idején a király Fülöpp altábornagyot nevezte ki macsói bánnak s később, a második Szerbia elleni offenzíva idején a parancsnoksága alatt álló csapatokkal nagy eredményeket ért el a Dunán való átkelésnél. Fülöpp altábornagynak eredményes hadvezéri képességeit honorálta a diszes kitüntetés.

— (Kolozsvárt sem lesz tejeskávé a kávéházakban.) A délutáni tej- és tejeskávé-tilalom eddig csak a fővárosban volt érvényes. Bárány Károly Lajos, a Közelelmezési Hivatal elnöke tegnap országos érvényű rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében a törvényhatósági joggal felruházott városokban is tilos a kávéházakban a tej és tejeskávé kiszolgálása. A rendezett tanácsú városokban a rendelkezés az illetékes vármegyei alispán joga lesz és az alispánok mindenütt a helyi viszonyok figyelembevételével fognak intézkedni. Kolozsvárt eddig nem történt intézkedés ebben az ügyben.

— (A török nő otthonában.) Dr. Vincze Frigyes keresk. ak. tanár, az ismert orientalista, érdekes témát boncolgat szombat este 8 órakor. A török nőt mutatja be érdekesnek

ígérkező előadásában, amelyet a Kereskedők Társulatának helyiségeiben rendez a nőtisztviselők egyesülete.

— (Egyesített adókezelés.) Mostanában nagyon rájár a rud az adósokra. A haretéren levő katonáknak meg lehet az az elégtételük, hogy az itthonmaradt egy-két nyomorultat erősen szorítja az adósróf. Régi, több éves adósságok tüntek elő a homályból s a végrehajtó uraknak bőven jut idejük a megcsappant adózó közönség szorongatására. Vajmi gyenge vigasztalás nekünk, szegény adóalanyoknak, hogy ezentul — fővárosi mintára — Kolozsváron is egy tételben fogják kiróni ránk az állami és városi adók különböző neveit. A fővárosban életbe is lépett már az új rend, a vidéki városok közül pedig elsőnek Kolozsvár kapott engedélyt arra, hogy egyesítse az adófajtákat s az így egy összegben kirótt állami és városi adót utólagosan fogják az adóhivatalban arányosan elosztani. Az adminisztráció bizonyára hasznát látja az újításban, az adózók azonban joggal félhetnek attól, hogy nehezebben ellenőrizhetik majd, mennyiben jogos és vagyoni viszonyaikhoz mértén megfelelőbb a kiadás. A másik újítás az, hogy az adóbevallás iverit magának az adózó polgárnak kell kitöltenie. A bevallási iverket szétküldték már, azzal a gyöngéd figyelmeztetéssel, hogy hamis adatok közlését pénzbüntetéssel torolják meg.

— (Vöröskereszt-küldetések a kolozsvári tartalékkórházban.) Ferencz Salvator főherceg, az osztrák-magyar monarchia Vöröskereszt egyesületének főfelügyelő-helyettese, a háborúban a katonai betegápolás körül kifejtett eredményes működésük elismerésül adományozta a II. oszt. tiszteletjelvényt a hadiakitményekkel: dr. Simon Aladár, dr. Róth Robert, dr. Szigeti Imre ezredorvosoknak, dr. Kiss Ödön, dr. Demand Antal, dr. Kerntler Jenő főorvosoknak, dr. Demeter György, dr. Höncz Kálmán, dr. Issekutz Béla egyetemi magántanároknak, dr. Mezei Sándor, dr. Szilágyi György polgári orvosoknak, Wolff Ernő gyógyszerésztisztnak, Jászberényi András gazd. akad. tanárnak; a hadiakitményes ezüst díszérmet: Czákó József, Nagy József, Földes György, Léb Jenő, Schmotzer György orvostanhallgatóknak, Csipkés Ilona, Torday Liska, Sztán Klaudiva, Petrán Ibolya, Karpf Berta, Géber Baby, Kovács Erzsébet, Csathó Ilona, Málnási Józsefné, Hartig Vilmosné, Neugebauer Elekné, Gundhart Lipótné, báró Schilling Ilona, Debreczeni Mária önk. ápolónőknak; a hadiakitményes bronzdíszérmet: Mózes Krisztina ápolónőnek.

— (Megérkeztek a vas kétfülléresek.) A körmoebányai pénzverdében lázas erővel gyártják a második háborúspénzt: a vas kétfülléreseket. Az új pénzből Kolozsvár tegnap már az Osztrák-Magyar Bank kolozsvári főke révén mutatványt is kapott. A november 12-én forgalomba hozott vas kétfülléresekből néhány zsák tegnap érkezett meg Kolozsvárra s annak nagy részét már a tegnapi nap folyamán szét is kapkodták. Az új pénz nagysága megegyezik a réz kétfülléresekkel, vastagsága azonban valamivel nagyobb. A közeli napokban, ha a pénzveréssel elkészülnek, Kolozsvárra nagyobb küldemény érkezik s akkor mindenki színről-színre fogja látni pénz öfelségének legkisebb katonáját.

— Nagy választók női velour-, bársony- és filc-kalapokban a Kolozsvári Központi Nőikalap Divat-áruház, Deák F.-u. 12. I. emelet.

— (A Székelyföld könyvtárai és levéltárai.) A „Könyvtári Szemle” a menekült erdélyi könyvtárakról írván, megemlíti, hogy Erdélyországnak előbb voltak könyvtárai, mint Magyarországnak s a három régi erdélyi nyilvános könyvtár, a gyulafehérvári Batthyány-, a marosvásárhelyi Teleki- s a nagyszebeni Bruckenthal-muzeum

könyvtára szemefénye a magyar kutatóknak s a magyar műkincsek feltőjének. Tíz nagy könyvtár jutott az erdélyi betörés miatt máról-holnapra tűzvonalba. Ezek a brassói evangélikus gimnázium könyvtára, amelyet az erdélyi szászok reformátora, Honter János alapított 1544-ben. A könyvtár legrégibb katalogusa 1575-ből való és hatszáz kötetből, köztük hetven kéziratból számol be. Az 1705-iki katalogus csak kétszázhusz kötetet említ, mert tűzvész következtében igen sok könyv elpusztult. Az 1880-ból való nyomtatott katalogus kétezer ritka műről számol be. A brassói görög keleti román főgimnázium könyvtárában három ősnymotványt és egy régi magyar nyomtatványt őriznek.

A sepsiszentgyörgyi székely muzeum könyvtárának harminchétezer könyve között is három ősrát van. Ezenkívül van a könyvtárban huszonnyolcezer oklevél és ötszázharminchéárom kézirat, amelyek mind székely családok történetére vonatkoznak. A könyvtár nevezetességei: az Aporkodex és a Csereiné-kodex, mindkettő a XVII. századból való. A sepsiszentgyörgyi székely Mikó-kollégium könyvtára főleg erdélyi főurak adományából lett jelentős könyvtárra. Egy ősnymotványa, ötven régi magyar nyomtatványa, kétszáz kézírata s néhány oklevele van. A székelykeresztúri unitárius gimnázium könyvtárának háromszázhuszonöt régi magyar nyomtatványa van, köztük több unikum. Mintegy huszonhatezer a kötetek száma. Itt emlíjük meg, hogy az 1879-diki nyomtatott jegyzék megemlíti azt is, hogy a könyvtáros havonként két forint fizetést kap.

A székelyudvarhelyi református kollégium könyvtára igen régi könyvtár. Orbán Balázs szerint Bethlen János, Apafi Mihály fejedelem „korlátnok”, 1670-ben alapította, az Apafitól kapott tizenhét könyvvel. A könyvtárban sok a régi mű, van husz kézirat is. A kötetek száma huszonegyezer. A nagyszebeni könyvtárak a leggazdagabbak. A Bruckenthal-muzeum könyvtárában hatszáz olyan mű van, amelyet 1550 előtt nyomtattak. Aránylag még a Nemzeti Muzeum sem olyan gazdag ősnymotványokban, mint a Bruckenthal-muzeum. Ez nem is csoda, ha tudjuk, hogy Nagyszebenben 1529-ben állították fel a kézisajtót. Ezt írja Ballagi Aladár is a magyar nyomdászatról írt munkájában. Ezekon kívül még értékes könyvtárai vannak az erdélyi klastromoknak, amelyek között első helyen emlíjük a csiksomlyói ferencrendi barátok könyvtárát, amelyben sok ritka mű van. Így a Kájoni-fele krónika, a Cansionale, (Gregorian-dallamok) és a misztériumok. Sok a kézirat. Ennek a klastromnak is volt kézisajtója, a szabadságharc alatt a „Hadi Lapok”-at, amely Bem lapja volt, itt szedtek és nyomták. A vármegyéknek pedig gazdag levéltárai vannak, amelyeket a határszéli megyeszékhelyekről nem szállítottak el.

— (Nőgyék figyelmébe!) Dr. Biró Zoltánné kozmetikai műintézete, Fehér-Bárány palota. Legmodernebb szépségápolás. Arcgőzölés, arcápolás. Ránceltávolítás. Szépséghibák kezelése. Hajfestés. Hajeltávolítás, stb.

— (Ekszeri, órái) és ezüst árut teljes bizalommal Dobó Albert cégnél Kolozsvárt, Mátyás kir.-tér (volt Husznik üzlet) vásárolhat. Szolid, szabott árak. Látszerészeti cikkek elárúsítása. Telefon interurbán 842. szám.

— (Árdragító kereskedők.) A kolozsvári kir. itélőtábla büntető felebbviteli tanácsa tegnap délelőtt egy egész sereg árdragító kereskedő ügyét tárgyalta. Első volt a sorban Lőb Gyula balázsfalvi vas- és fűszerkereskedő. Lőb vagyonos volta dacára, háborús üzletekkel kezdett foglalkozni, amíg rajta nem vésztett. Folyó év július havában Balázsfalván 100 darab libát vásárolt össze s azt Budapestre egy baromfi-ügynök címére elküldötte. A gyulafehérvári törvényszék előtt, ahol az árdragítás miatt felelősségre vonták, azt a ravasz mesét akarta akarta elhiteitni, hogy a libákat rokonai és ismerősei közt akarta Budapest szétosztani, de mivel a libákat az ut fűradalmi nagyon megviselték, restelte ajándékba adni s inkább eladta. Védelme hatástalan maradt. A bíróság két hónapi fogházra, 500 korona pénzbüntetésre, hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésére ítélte el. A vád és védelem részéről megfellebbezett ítéletet a kolozsvári ítélő-

tábla büntető felelősségi tanácsa helybenhagyta. Igen érdekes volt Fejér Ignác petrozsényi só-nagyúrúds, magánzó és moztu'ajdonos árdra-gítási esete. Fejér, bokros elfoglaltsága mellett, báránban is utazott. Ez év május havában Petrozsény vidékén 124 darab bárányt vásárolt össze s azt jó haszon mellett a Kalotaszegi Erdőipar Részvénytársaságnak eladta. A dévai törvényszék előtt megtartott főtárgyaláson azzal védekezett, hogy az egész tranzakciót haszon nélkül, szíveségből bonyolította le. A bíróság erre kihallgatta az Erdőipar Részvénytársaság igazgatóját, aki vádlatot ellenkezőleg, igazolta azt, hogy minden bárány után províziót adott. Ez a vallomás azután eldöntötte Fejér ártatlan-ságának a sorsát s a bíróság, a vagyoni bizo-nyítvány szerint 100 ezer korona vagyonnal rendelkező, de saját bevallása szerint vagyon-talan árdra-gítót 700 korona fő- és 100 korona mellékbüntetésre ítélte el. A kolozsvári ítélő-tábla a megfélebbezett ítéletet indokainál fogva helybenhagyta. Árdra-gítás volt a bűnük Kup-ferstein Maria tojásapakoló és Gelbstein Mendel tojásszedő dési lakosoknak is. A két tojás-szakértő a dési és nagyilondai járás közsé-geiben iparengedély nélkül, nyereszkeskedés céljából tojást szedtek be. A dési törvényszék a vád-lottakat a vád alól felmentette, de már a ko-lozsvári ítélőtáblánál, ahova a közbád képvise-lője a felmentő ítélet ellen felebbezett, nem volt szerencséjük, mert az ítélőtábla vádlottakat egyenként 2—2 hónapi fogházra és 500—500 korona pénzbüntetésre ítélte el. A negyedik ár-dra-gítási eset szereplője özv. Mojzes Lipótné, szintén dési lakos volt. Mojzesné, mint előbbi társai, szintén szenvedélyes tojásszedő volt, a mig rajta nem vesztett. Ugy látszik, hogy az ő esete kissé súlyosabb volt, mert őt a dési tör-vényszék 3 hónapi fogházra és 200 kor. pénz-büntetésre ítélte el. Mojzesné az ítéletet a ko-lozsvári ítélőtáblához felebbezte meg, ahol íté-lethozatal előtt újabb tanúk meghallgatását rendelték el.

— (Fogolyszöktetők a törvényszék előtt.)

Mezőkapus községben augusztus 4-én 3 orosz fogoly kopogtatott be Somsudeán András és Triff György lakására. Éjjeli szállást és enni-valót kértek. Somsudeán és Triff szívesen fogadták a különös éjjeli vendégeket, ellátták őket élelemmel, lakással s még utazólót is pakoltak fel nekik. Az éjjeli vendégeskedésről tudomást szereztek a csendőrök is, akik a két atyafit feljelentették. A törvényszék a gyorsított bűnvádi eljárás szabályai szerint tegnap íté-lezett a két fogolyszöktető bűnügyében s mi-után a vád a kihallgatott tanúk előadásából beigazolást nyert, a bíróság egyenként 6—6 hónapi börtönre ítélte el.

— (Egy havi fogház egy szál deszkáért.)

Sipos Vazul lopásért már több ízben büntetett aranyosegerbegyi lakos pár hónappal ezelőtt Muresa Simon aranyosegerbegyi lakos juhaklá-nak falából egy szál deszkát elloptott. Az ügyész-ség emiatt lopás büntette címén emelt vádat s egy hónapi fogházra a törvényszék el is ítélte. Az ítélőtábla az enyhítésért megfélebbezett íté-letet indokainál fogva helybenhagyta.

— (Két évi börtönre ítélt igazgató tanító.)

Filipán Sándor görög keleti tanító a közeli Nádaskóródon oktatta a falu gyermekeit a betűvetés mesterségére. Közben sűrűn járta a közsé-gei korezmát s annak egyik legszorgalma-sabb látogatója ő volt. Egy ilyen alkalommal a kelleténél többet öntött a garatra s hogy a korcsmában levő többi ember előtt magas tudományát fitogtassa, nagy beszédet mondott, amit azzal fejezett be, hogy most már az oláhok uralma fog következni, amikor minden magyart fel fognak akasztani. A sikerült szó-noklatot a kolozsvári törvényszék büntető taná-csa tegnapi tárgyalásán 2 évi börtönbüntetéssel honorálta. Az ítéletet úgy Enesi Kálmán dr. kir. ügyész, mint a vádlott enyhítésért meg-felebbezte.

— **Névjegyeket vidékre is leg-rövidebb idő alatt készít a Gombos F. Lyceum-könyvnyomda Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 12. szám.**

— **(Ezer koronás börtöndlopás.)** A kolozs-vári pályaudvaron már több ízben megesett, hogy az utasok börtöndjeit ismeretlen tettesek elemelték. Ez a baleset érte tegnap délután Flackbar Károly tűzerhadnagyot, akinek egy óvatlan pillanatban közeléből ezer korona értékű börtöndjét ismeretlen tettes elemelte. Károsult állítása szerint a börtöndöt a pályaudvari pa-rancsnokság irodájából egy postás egyenruhát viselő egyén lophatta el. A rendőrség ebben az irányban vezette be a nyomozást.

Irodalom és művészet.

Nemzeti Színház.

Csütörtök: Jó éjt, Muki! (Bohózat-ujdonság, 15-ször. Bérlet 54. szám B.)
Péntek: Mignon. (Svárdström Valborg vendégjátéká-val. Főlemelt helyárrakkal. Bérletszűnet XVI. szám D.)
Szombat d. u.: Lyon Lea. (Rendkívüli délutáni elő-adás félhelyárrakkal.)
Szombat este: Három a kis lány. (Bérletszűnet 18-adszor. Svárdström Valborg vendégjátékával. Főlemelt helyárrakkal. XVII. szám A.)
Vasárnap d. u.: A bor. (Új betanulással s új szerep-osztással. Félhelyárrakkal.)
Vasárnap este: Cifranymoruság (Csiky Gergely ha-lálának 25-ik évfordulójának emlékeztetere. Bér-let 55. sz. C. A bevezető előadást tartja Dr. Janovics Jenő.)

Szinkör-mozgó.

Csütörtök: Kaméliás hölgy. (Francesca Bertinivel a főszerepben.)
Péntek: Sumi-Marica. (Ő felsége Ferdinánd bolgár cár szereplésével.)
Szombat: Sumi-Marica. (Őfelsége Ferdinánd bolgár cár szereplésével.)
Vasárnap: Az örök bűn. (Henny Portennel a főszerepben.)

Egyetem-mozgó.

Csütörtök: A bilincs. (Dráma 6 felvonásban.)
Péntek: Kaméliás hölgy. (Francesca Bertinivel a címszerepben.)
Szombat: A nábob felesége. (Az amerikai filmgyár-tás remekműve.)
Vasárnap: Sumi-Marica. (Őfelsége Ferdinánd bolgár cár szereplésével.)

Uránia-színház.

Csütörtök: A doktor ur. (Molnár Ferencz darabja a filmen.)
Péntek: A bilincs. (Film-dráma 6 felv.-ban.)
Szombat: I. A molnár és gyermeke. II. Jaj, Jönngk a vadak!
Vasárnap: A nábob felesége. (Az amerikai filmgyár-gyártás legújabb csodája.)

* **Traviata.** Verdi jól ismert és untig hal-lott operájában folytatta Svárdström Valborg vendégjátékának sorozatát és hozzátehetjük, diadalainak sorozatát is. Igaz örömmel állapít-hatjuk meg, hogy a művész ezidőszerepben ismét olyan frissen és pihent hanganyaggal énekel, mint legnagyobb sikerei idejében. Teg-napi szereplése briliáns volt; nagyobb hangu énekesnőt hallottunk már sokat, a Kurz, Hempel, Barrientos hangjai egy klasszissal jobbak, de nagyobb művésznőt még alig hallottunk. Svárdströmnél a hang, az énekművészet és mesteri játék tökéletes egységbe kovácsolódnak és alakítása a legrégibb szerepnek is ujjászű-letését, revolúcióját jelenti. Az előadás külön-ben is a kivételesen sikerültek közé tartozott; Papp László eddigi szerepléseit felülmuta. A szerep szólama kitűnő alkalmat nyújt meleg lírai tenorjának érvényesítésére s volt részlet, például az első felvonásban, amelyben a fiatal, fejlődésképes művész máris egyenrangú volt a világvárosok legnagyobb tenoristaival. Farkas idősebb Germondja egyike legjobb szerepeinek, amelyet már sokszor módunkban volt méltatni s amely ezuttal is erőssége volt az előadásnak.

A gyöngé frontot a kórus képezte, amely már a felfrissítés végszükségében senyved. Teljes dí-csérlet illeti a zenekart. Végeredményében valódi parádés előadást hallottunk s a siker legfonto-sabb tényezője most is dr. Bródy karmester volt, aki ismét bebizonyította, hogy szuverén művésze a zenének. A színházat az utolsó zugig megtöltötte a közönség és a szereplőknek lelkesen tapsolt. (Szg.)

* **Világjáró.** Fall új operettjének, a „Világ-járó“-nak a jövő hét második felében lesz a bemutató előadása.

* **Mignon — Svárdströmmel.** Egyik leghire-sebb s legbriliánsabb szerepében fog Svárdström Valborg pénteken este fellépni. Szombaton este pedig másodszor fogja játszani Médit a „Há-rom a kis lány“-ban.

* **Jó éjt, Muki!** Ma este a legmulatságo-sabb s legközvetlenebb bohózat-ujdonság egyike, a „Jó éjt, Muki!“ fog színrekerülni.

* **Cifranymoruság.** Huszötödik évfor-dulója lesz vasárnap a Csiky Gergely halála napjának. Ünnepi előadással üli meg e napot a színház. A „Cifranymoruság“ fog színreke-rülni, előadás előtt pedig Janovics Jenő dr. igazgató fogja a nap jelentőségét méltatni.

* **Lyon Lea és Bor — délután.** Ezen a héten még két délutáni előadás lesz a szin-házban: szombaton, amikor a „Lyon Lea“-t, Bródy Sándor óriási hatású színművét fogják adni s vasárnap, amikor a „Bor“ kerül színre félhelyárrakkal.

A gyónás szentsége. Nagy mozi-eseménye lesz a jövő héten Kolozsvárnak: a legújabb és leghatásosabb Corvin-film, amelynek főlvé-telei a nyár folyamán itt, Kolozsváron és Szász-fenesen készültek, a „Gyónás szentsége“ fog bemutatásra kerülni. A rendkívüli hatású filmet a mi közönségünk már a jövő héten láthatja, Budapesten azonban csak december 4-én fog-ják bemutatni. Olyan óriási s minden eddigi mértéket felülmúló sikert várnak itt is a film-től, hogy nyolc napig fogják műsoron tartani, ami eddig még sohasem fordult elő. Berký Lili, Laczkó Aranka, Janovics Jenő játszanak a „Gyónás szentsége“-ben.

Sumi Marica (Bogdan Stimoff.) Pénteken és szombaton a Szinkör-mozgóban, vasárnap pedig az Egyetem-mozgóban látható a „Sumi Marica“ (Bogdan Stimoff) c. film-kolosszus, a melyben Ferdinánd bolgár cár is résztvesz. Ezek a szenzációs filmnek a bemutatásával is megelőzzük Budapestet.

A bilincs. Hatalmas 6 felvonásos film-dráma kerül színre „A bilincs“ címen csütörtök-kön az Egyetem-mozgóban, pénteken pedig az Urániában.

A nábob felesége. A leghatásosabb ame-rikai film-ujdonságok egyike, „A nábob felesége“ kerül sorra szombaton az Egyetem-mozgóban s vasárnap az Urániában.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZÁSZ ENDRE
LAPTULAJDONOS:

GOMBOS FERENCZ „LYCEUM“-KÖNYVNYOMDA.

KIADÓ: GOPPOLT GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL TELEFON: 204.

NYILT-TÉR

Szives tudomásul.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű kö-zönséget, hogy Kossuth Lajos-utca 32. szám alatt volt ruhafelvételi üzletemet Kossuth Lajos-utca 36. szám alá helyeztem át. Ezek után Binder Ida tözsdetulajdonostól minden további megbízatást megvontam.

Tisztelettel:

Nagy Domokos,
gőzmosógár-tulajdonos.

Szinkör-Mozgó

Csütörtökön:

Franceska Bertinivel a főszerepben:

Kaméliás hölgy.

Pénteken:

Felsége Ferdinánd bolgár cár szereplése egy hatalmas nagy film újdonságban:

Sumi-Marica.

(Bogdán Stimoff.)

Rendes helyárak:

Páholy..... 1 kor. Alsó erkély 50 fill.
Földszint..... 70 fill. Felső erkély 40 fill.

Előadások kezdete hétköznapokon:

5 órákor, 6¹/₂-kor, 8-kor és 9¹/₂ órákor.

Előadások kezdete vasár- és ünnepnapokon:

2¹/₂-kor, 4-kor, 5¹/₂-kor, 7-kor, 8¹/₂-kor és 10 órákor.

Női kalapok

átformálását,
festését a legújabb
divat szerint
vállalja

A

Kolozsvári Központi
Nőikalap Divatáruház

Deák Ferenc-utca 12. sz. (emelet)

Gyermekek-sapkákat,
fejköröket rendelésre
divatlap szerint rövid
idő alatt készít.

z Vidéki megrendelések
pontosan eszközöztetnek

Egyetem-Mozgó

Csütörtökön:

Az idei évad legmonumentálisabb
film-alkotása:

A bilincs.

(Dráma 6 felvonásban.)

Pénteken:

Franceska Bertinivel a címszerepben:

Kaméliás hölgy.

Rendes helyárak:

Páholy..... 1-20 K I-ső hely 60 fill.
Zártszék 80 fill. II-ik hely 40 fill.

Uránia Színház

Csütörtökön:

Molnár Ferencz színműve filmen:

Doktor ur.

Pénteken:

Minden idők egyik legóriásibb film
alkotása:

A bilincs.

(6 felvonásos dráma.)

Rendes helyárak:

Páholy..... 1-20 K I-ső hely 60 fill.
Zártszék 80 fill. II-ik hely 40 fill.

Előadások kezdete hétköznapokon:

5 órákor, 6¹/₂-kor, 8-kor és 9¹/₂ órákor.

Előadások kezdete vasár- és ünnepnapokon:

2¹/₂-kor, 4-kor, 5¹/₂-kor, 7-kor, 8¹/₂-kor és 10 órákor.

Apró-hirdetések.

Apróhirdetések a még mindig 10 szóig emelkedő anyagdrágulás miatt
1 K, minden további szó 8 fill.

2 évi praksissal

bíró kiszolgáló leány fűszer-tüzle ben állást keres. Kő-kert-u. 20. sz.

Kiadó

Apafi-u. 9. szám két szoba, konyha villanyvilágítás-sal, mellékhelyiséggel február 1-re.

Szobalánynak

ajánlkozik jó bizonyítvánnyal megbízható fiatal lány. Megkeresést kér „Alföldi” jelígre kiadoba.

Két intelligens

fiatal katona szorakozás céljából hadiözevgyel megismerkedni óhajtaná. Cim: „Komoly” jelígre a kiadó-hivatalban.

II. elemítő

IV. gimnáziumig fiú, leány tanítását elvállalja leány-gimnázista. Szentegyház-u. 38., emelet jobbra.

Katona,

ki könyvelésben jártas, esti könyvelést elvállal. Megkereséseket „F. S.” jelígre a kiadoba.

Kiadó

3 szoba irodahelyiségnek, esetleg lakásnak. Kossuth Lajos-u. 35.

Kaucióval pénztárkezelőnek ajánlkozik fiatal asszony jobb üzletbe vagy gyógyszerárba. „Pénztár” jelígre kiadoba.

Kereskedelmi

végzett leány irodai alkalmazást keres. Kossuth Lajos-u. 28., emelet.

Eladó

Óvárban földszintes ház. Értekezhetni Bátya-u. 11.

Főzőnő,

helybeli iparosné ajánlkozik, esetleg csak bejárni uri házhoz. Rudolf-ut 51.

Két

intelligens uri asszony két uri ember barátságát keresi. „Diszkrét” jelígre a kiadóban.

Sötétkék

női és férfi télikabát eladó. Kenyér-utca 3. szám, emelet.

Egy fodrászsegédet

azonnal felveszek. Fejérvári Wes. elényi M.-utca.

Ötvenöt éves

gyermektelen özvegy ember óhaj 40-50 év közötti nővel házasságot kötni. Ajánlatokat „Szorgalmas” jelígre kiadoba.

Vásárlók

ócska és jobb butort jó árban. Hívásra azonnal megyek. Minorita-u. 4. sz., hátul az udvarban.

Két, esetleg három

szobás szép lakást keresek konyha, fürdőszobával több hónapra. Konyhafelszerelés nem szükséges. — Ajánlatot Máv. üzletvezető-ségi kapushoz kérek „Lakás” cim alatt.

Modern

különálló tures lakás azonnal kiadó. Értekezhetni: Attila-utca 9.

Kávéházi

teljes berendezés eladó, falburkolattal, 2 Lőfkovics-féle billiárd-asztallal. Értekezni Jókai-utca 4. Udvari Mariska

Sürgösen

keresek megvételre billiárd-asztalt, székeket és márvány asztalt. „Komoly” vevő” jelígre kiadoba.

Fiatall asszony

gazdag uri ember ismeret-ségét keresi. Levelet „Rózsa” jelígre kiadoba.

Gőzmosóda

modern, új berendezéssel azonnal kiadó vagy eladó. Szives megkeresések „Mosóda” jelígre alatt e lap kiadóhivatalába intézendők.

Küldöncnek

fölveszek férfit vagy nőt, ki üzlethelyiséget és irodát takarít is. Ajtai-nyomda, Deák Ferenc-u. 4.

Irodában

alkalmazást keres négy polgárit végzett leány. Megkereséseket: „Dijtanul” jelígre kiadoba.

Idősebb fodrászsegédet,

jó munkást december 1-ére felvesz Molnárné, Wesselenyi M.-utcai üzletbe. Értekezni: Brassai-u. 23.

Ing-

és sima ruha-vasalónő felvétetik Nagy Domokos gőzmosógyárba, Unió-utca 24.

Német

uri családnál két intelligens leány teljes ellátást kaphat. Szentegyház-u. 4., II. 4.

Fodrászsegédet

felveszek sürgős belépésre, ellátással vagy fix fizetéssel. Spáček Ferenc, Kolozsvárt.

Tűzfát, szeszt,

szilvóriumot és bármilyen más szeszes italokat vesz Koppány-iroda Gyufagyár-u. 1. Telefon 999.

Cipőtűzőnő,

aki ragaszt is, állást keres. Cim: Kossuth Lajos-u. 21.

APOLLO SZÍNHÁZ

ELSŐ KOLOZSVÁRI MOZGÓFÉNYKÉP-VÁLLALAT.

Műsor 1916. november hó 16. és 17-én:

Cirkuszkirálynő.

3 felvonásos dráma.

Személyek:

Dr. Herfort — Axton Anders, titkár — Lewis
Maud a felesége — Glida Pezáró betörő — Rejni
Ellen, leányuk — Mc. Ellen banda főnöke

Életmentő.

Humoros.

Háborus híradó.

Természetes.

Rrodi megunta életét.

Humoros

Szerelem csodája.

Vigjáték.

Utazás a sarkvidékre.

Dráma.

Kezdet: Vasárnap és ünnepnap 3-tól este 11-ig.
Hétköznapiokon este 6 órától 11 óráig.

Helyárak: Páholyülés 90 fillér. Zárszék 70 fillér.
Támlásszék 40 fillér. I-ső hely 30 fillér.
Katona- és gyermekjegy 20 fillér.

Egy jó zongorista kerestetik az Apolló-színházhoz.

Kiváló minőségű

padlólack és parketviasz

kapható:

Dubiniewicz Oszkár
drogériájában: Kolozsvár,
Deák Ferenc-utca 8. sz.

Alapítva: 1685.

Egyszarvu gyógyszerár

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9. (Nagy tőzsde mellett).

Közkedvelt, a maga nemében felülmúlhatatlan

Ámó-crém

legideálisabb bőrápoló, szeplő, májfolt és más arcelsztátalanság ellen. Kétféle minőségben készül, külön szőkeknek és külön a barnáknak, mert más természetű a szőkek és más a barnák arcbőre. Ára 1 K 20f. Ámó-szappan hozzá 3 kor.

Kapható: Gajda Pál gyógyszerésznél
Kolozsvárt, Mátyás király-tér 9. sz.

Bármily koru szarvasmarhák-nak és nagyobb mennyiségű juhoknak teleltetését elvállalom

május 1-ig negyedében

Duha Ferenc, Kolozsvár, Honvéd utca 44.

Eladó házak és birtok.

Kétmeletes, jól jövedelmező, adómentes bérpalota.

Földszintes, adómentes, jól jövedelmező, bérház, 10 utcában.

Emeletes ház a belvárosban, több lakrészből álló. Földszintes családi házak.

Birtok, Kolozsvár közelében, 130 hold, kő-istállóval, 80,000 koronáért.

Birtok, 70 holdas, szép lapály, kitűnő 4 szobás lakás, gazdasági épületekkel. — Értekezhetni:

Tompos Mihály,

adásvétel közvetítő irodájában, Unió-utca 15. szám alatt. Telefon 516.

KOLOZSVÁR VÁROS ELEKTROMOS MŰVE

GANZ-FÉLE

VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNY-TÁRS. ÜZEMVEZETŐSÉGE

KOLOZSVÁR, SZÉCHENYI-TÉR 41.
(széky palota.) Telefon 403

...

Elvállal elektromos világítási és erőátviteli berendezéseket. —

Izzólámpák, ivlámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron.

Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul ad. —

Szentegyház-utca 15. szám

3 szoba konyha, fürdő-
szoba mellékhelyiség-
gel azonnal kiadó. ▼▲
Értekezni fent az emeleten.

„Ujság” függetlenségi napi-
lapra előfizetni lehet
napról-napig a kiadóhivatalban: Deák
Ferenc-utca 12. sz., emelet.

Plissirozást

gouvlirozást (gőzerőre) vidékre is

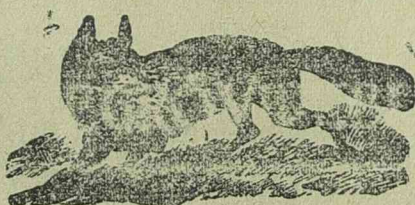
Kalapformázásokat

rövid idő alatt a legújabb
divat szerint olcsón vállal
Kolozsvári Központi Női-
ruha és Kalapdivatruház
Deák Ferenc-u. 12., em.
(Bejárat Minorita-u. felől)

Szőrmeárut
első kézből tessék venni

Dus raktáromon levő szőrmeárui-
mat előnyös árban árusítom.

Déri Lajos szűcs-
mester
Kolozsvárt, Unió-utca 3.

Raktáron tartok: muffok, boák, bundák, szőrme-
szőnyegek, katonai szőrmebéléseket és
mindennemű szűcsárukat.

Nyomatott Gombos Ferenc „Lyceum”-könyvnyomda körítorgógépén Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 12 szám.